

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/43/2023
Identifikačné číslo spisu:	8123010411
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8123010411.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci neznámeho páchatel'a pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2024 v Bratislave, o dovolaní poškodeného N. E. proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Prešov z 28. septembra 2021, sp. zn. 2Pv/106/18/7707, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie poškodeného N. E. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, odbor kriminálnej polície (ďalej tiež „okresné riaditeľstvo PZ“) z 28. júna 2021, ČVS: ORP-139/1-VYS-PO-2018, bolo podľa § 215 ods. 1 písm. a), ods. 4 Trestného poriadku, trestné stíhanie začaté pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 5. apríla 2016 po odvysielaní reportáže v hlavných správach TV Z. o poškodenom N. E., nar. X. Z. XXXX, bytom S., U. č. XXXXX/XX, kde bol vykreslený ako obvinený z trestnej činnosti voči ženám, sa mal poškodený viackrát v období od 3. mája 2016 do 11. júna 2016 stretnúť s reportérom TV Z. (v ďalšom reportér), kde sa mu poškodený mal snažiť vysvetliť, že bol takto mediálne poškodený, kde mu reportér mal naznačiť, že sa pripravuje aj druhá reportáž o ňom, ale že by sa to dalo nejako zastaviť a reportér viackrát vyzval poškodeného SMS správou, aby sa tento vyjadril k druhej pripravovanej reportáži, až sa opäť mali stretnúť dňa 11. júna 2016 v čase okolo 09:00 hod. v Prešove pri Divadle Jonáša Záborského, Námestie legionárov č. 6 na parkovisku za divadlom na Ul. Grešovej, kde reportér mal uviesť poškodenému, že ak nechce, aby o ňom odvysielala TV Z. aj druhú reportáž o tom, že je trestne stíhaný, tak mal vložiť do obálky peniaze, kde poškodenému reportér mal ukázať display svojho mobilného telefónu s napísanou sumou a mal povedať poškodenému, že tú sumu má vhodiť do auta so stiahnutým okienkom, ktoré malo prísť dňa 11. júna 2016 o 12:00 hod. na konečnú zastávku trolejbusov na Sídlišku III. v Prešove, načo sa rozišli, ale poškodený dňa 11. júna 2016 o 11:32 hod. mal napísať SMS správu reportérovi, že na dané miesto nepríde, že trvá na svojej nevine a za riadne a regulárne

vyšetrenie tejto vykonštruovanej záležitosti, na čo mal reportér reagovať stručnou SMS správou, že v poriadku a potom dňa 21. júna 2016 mal kontaktovať reportér telefonicky poškodeného s tým, aby sa vyjadril ku obvineniam jeho osoby, lebo toho istého dňa mala byť odvysielaná druhá reportáž o ňom v TV Z. na čo poškodený reagoval tak, že môže poskytnúť svoje stanovisko za účasti právneho zástupcu, ale uvedená reportáž toho dňa nebola odvysielaná, následne koncom mesiaca jún 2016 sa v Prešove poškodený náhodne mal stretnúť s mužom, ktorého poznal z predchádzajúcich obchodných stykov a ten mu mal povedať, že o tej záležitosti počul a že podľa neho je už druhá reportáž TV Z. o poškodenom pripravená a bude zverejnená v ďalších dňoch, kde tento muž viackrát telefonicky komunikoval s poškodeným až nakoniec mal uviesť poškodenému podrobné inštrukcie, že má vložiť sumu 6.000,- € do obálky a obálku má vhodiť do schránky označenej nápisom M. K., K. v budove bývalého K. na Ul. M. H. č. XXXX/X v S., čo aj poškodený mal urobiť a zaslal o tom mužovi, ktorého poznal z predchádzajúcich obchodných stykov, SMS správu v znení „máš to u seba“ a potom poškodený mal náhodne stretnúť reportéra koncom augusta 2016 v Prešove pred nákupným strediskom Kaufland Ul. Levočská č. 40, kde mu mal vyčítať, že v trestnom stíhaní sa nepreukázala jeho vina a že chce, aby sa jeho meno očistilo, načo reportér mal reagovať tak, že on si to overí a o niekoľko minút na to, mal telefonicky kontaktovať poškodeného muž, ktorého poznal z predchádzajúcich obchodných stykov, s ktorým sa mal stretnúť pred nákupným strediskom Kaufland v Prešove a tam mu mal muž výhradne povedať, že „sa v tom nemá šprtať!“ a následne mal muž odísť,

zastavené, lebo bolo nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie.

Proti tomuto uneseniu okresného riaditeľstva PZ, podal poškodený N. E. sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra Prešov (ďalej tiež „okresná prokuratúra“) uznesením z 28. septembra 2021, sp. zn. 2 PV 106/18/7077, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla.

Proti naposledy označenému rozhodnutiu okresnej prokuratúry podal poškodený N. E. (ďalej tiež „poškodený“ alebo „dovolaťel“), prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Michala Hargaša, advokáta so sídlom v Bratislave, Radlinského 51, vo svoj prospech dovolanie z dôvodov plynúcich z ustanovení § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania vyjadril poškodený názor, že uznesenie okresnej prokuratúry, sp. zn. 2 Pv 106/18/7707, z 28. septembra 2021, ako aj uznesenie okresného riaditeľstva PZ ČVS: ORP-139/1-VYS-PO-2018 z 28. júna 2021 sú nezákonné, nesprávne a nedostatočne odôvodnené. Poukázal na skutočnosť, že v predmetnej trestnej veci už bolo 2x vznesené obvinenie voči konkrétnym osobám (30. augusta 2018 voči S. T. a 10. októbra 2018 voči M. F. a S. T. formou spolupáchateľstva) pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a 3x pre zločin vydierania (1 x 12. februára 2018, 2 x 27. októbra 2020, 3 x 4. januára 2021). Takýto postup považoval poškodený za neštandardný a neprofesionálny. Ďalej namietal, že uznesenie prokurátorky o odmietnutí sťažnosti z 28. septembra 2021 obsahuje opäť tie isté faktické chyby, na ktoré písomne upozornil, či už prokuratúru alebo vyšetrovateľa podaním z 13. novembra 2020. Podľa názoru poškodeného vyšetrovateľ aj prokurátorka nedostatočným spôsobom skúmali a vyhodnotili dôkazy v tom smere, či objektívne nemohlo dôjsť k spáchaniu zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona formou spolupáchateľstva. Namietal ďalej, že doteraz nebola zistená žiadna skutočnosť, prečo by mal (poškodený) vypovedať nepravdivo, pričom do spisu zabezpečil dostatok dôkazov. Vo vzťahu k procesnej použiteľnosti dôkazov - zvukových nahrávok uviedol, že absolútny zákaz použitia súkromných nahrávok pre dôkazné účely neplatí, pretože aj tu platia výnimky, ktoré môžu takéto zásahy za určitých podmienok odôvodniť a pretože v jeho prípade išlo o postup súladný so zákonom, nejde o dôkaz nezákonný, nepoužiteľný v trestnom konaní. Vo vzťahu k predloženým SMS správam uviedol, že ich obsah nie je možné vytrhávať z kontextu, ale predmetnú komunikáciu je potrebné vnímať komplexne s tým, že pri takomto ich vnímaní SMS jednoznačne potvrdzujú prípravu druhej reportáže. S poukazom na rozhodnutie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (o nemožnosti verifikovať SMS správy operátorom z dôvodu uplynutia doby ich archivácie a z toho dôvodu potrebnej ich verifikácie prostredníctvom znaleckého skúmania) zdôraznil, že orgány činné v trestnom konaní postupovali pri zabezpečovaní dôkazov od operátorov neefektívne, napriek tomu bolo

znaleckým skúmaním z odboru informatika dokázané, že predmetná SMS komunikácia sa v telefóne nachádzala. V tejto súvislosti ešte poukázal na znalecký posudok vypracovaný za účelom verifikovania hodnovernosti jeho výpovedí. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ uzavrel, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie sa stal, má znaky trestného činu, existuje dôvodné podozrenie, že ho spáchali S. T. a M. F., čo vyplýva zo svedeckej výpovede poškodeného, ako aj listinných dôkazov zadokumentovaných vo vyšetrovacom spise, z SMS komunikácie a vyjadrení viacerých svedkov (S. Z., S. E.). V ďalšej časti podaného dovolania poškodený, aj s ohľadom na jednotlivé svedecké výpovede, poukázal na negatívne dopady reportáže na jeho osobu.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vysloví, že uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 2 PV 106/18/7707-98 z 28. septembra 2021, ako aj uznesením okresného riaditeľstva PZ ČVS: ORP-139/1-VYS-PO-2018 z 28. júna 2021 bol porušený zákon v neprospech poškodeného.

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší rozhodnutie okresnej prokuratúry, sp. zn. 2 PV 106/18/7707-98 z 28. septembra 2021, ako aj uznesenie okresného riaditeľstva PZ ČVS: ORP-139/1-VYS-PO-2018 z 28. júna 2021.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikáže predmetnú vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu poškodeného sa podaním z 19. apríla 2023 vyjadril vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, ktorý po chronologickom zhrnutí priebehu trestného konania zdôraznil, že jeho vyjadrením k celej trestnej veci poškodeného N. E. je vydanie meritórneho rozhodnutia, a to uznesenia podľa § 215 ods. 1 písm. a), ods. 4 Trestného poriadku z 28. júna 2021.

K dovolaniu poškodeného sa vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý vo svojich vyjadreniach z 28. júna 2023 a 18. júla 2023, považujúc dovolanie poškodeného za nedôvodné vo všetkých jeho bodoch, s ohľadom na charakter rozhodnutí, proti ktorým smeruje, navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie poškodeného podľa § 382 písm. b), písm. f) Trestného poriadku odmietol.

V replike k vyjadreniu prokurátora poškodený nesúhlasil s jeho obsahom a zotrval na svojom dovolaní s tým, že postup orgánov činných v trestnom konaní považoval za rozporný s mnohými relevantnými skutočnosťami, dôkazmi a faktmi, ktoré vyplynuli z doposiaľ vykonaného dokazovania, predmetná trestná vec nebola, podľa názoru dovolateľa, zo strany orgánov činných v trestnom konaní realizovaná zákonným spôsobom, a preto žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal spisy Okresného riaditeľstva PZ pod ČVS:ORP-139/1-VYS-PO-2018 a okresnej prokuratúry, sp. zn. 2 Pv 106/18/7707.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V zmysle § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania,

- e) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernu a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmiennečne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmiennečnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste.

Z citovaných ustanovení je zrejmé, že dovolanie je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré možno podať iba proti takzvaným meritórnym rozhodnutiam súdov, teda rozhodnutiam vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie končí, a ktoré sú výslovne vymenované v ustanovení § 368 ods. 2 Trestného poriadku. Prípustnosť dovolania teda nie je možné vyvodzovať len z izolovaného znenia ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku bez súčasného použitia jeho odseku 2 alebo naopak, pretože naposledy spomínané ustanovenie (§-u 368 ods. 2 Trestného poriadku) na odsek 1 výslovne odkazuje.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte, preto je jeho použitie len mimoriadne, výnimočné a je obmedzené na nápravu len tých najzásadnejších väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007]. Preto dovolanie nie je prípustné voči všetkým rozhodnutiam vydávaným v priebehu celého konania, ale len, ako to už bolo vyššie uvedené, proti meritórnym rozhodnutiam súdov výslovne vymenovaným v § 368 ods. 2 Trestného poriadku.

S ohľadom na už spomínanú mimoriadnosť a výnimočnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia bráni predchádzajúce zistenie, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V prejednávanej veci poškodený podal dovolanie proti uzneseniu okresnej prokuratúry, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o jeho sťažnosti proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Z ustanovení § 368 ods. 1, ods. 2, § 371 ods. 2 Trestného poriadku, ale ani iných ustanovení Trestného poriadku však nevyplýva prípustnosť podania dovolania proti uzneseniu okresného riaditeľstva policajného zboru o zastavení trestného stíhania a ani proti uzneseniu okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti poškodeného proti takémuto uzneseniu.

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odvolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Keďže dovolanie poškodeného N. E. bolo podané proti rozhodnutiu orgánu činnému v trestnom konaní (nie súdu), proti ktorému jeho podanie nie je prípustné, najvyššiemu súdu nezostávalo nič iné, len podané dovolanie na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietnuť.

Nad rámec uvedeného len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku

dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že osobami oprávnenými na podanie dovolania v zmysle Trestného poriadku sú minister spravodlivosti na základe podnetu osoby, ktorej zákon nepriznáva právo na podanie dovolania, generálny prokurátor a obvinený.

S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia je zrejmé, že aj keby poškodený podal dovolanie proti prípustnému rozhodnutiu, bolo by jeho dovolanie potrebné odmietnuť postupom podľa § 382 písm.

- b) Trestného poriadku, pretože by bolo podané neoprávnenou osobou.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.